

Az igazságvesztett sáfár

Énekek: 166; 235 és 395

Köszöntés: „Mert íme, parancsot adok, és megrostálom Izráel házát minden nép között úgy, ahogyan a rostával rázogatnak, de egy szemecske sem esik a földre!” Ámos 9: 9.

Ige: Majd azt mondta tanítványainak: Volt egy gazdag ember, és volt annak egy sáfára, akit bevádoltak nála, hogy eltékozolja vagyonát. Előhívatta azért, és azt mondta neki: Mit hallok felőled? Adj számot a sáfárságodról, mert különben nem lehetsz tovább sáfár! A sáfár azt mondta magában: Mitévő legyek, ha az uram elveszi tőlem a sáfárságot? Kapálni nem bírok, koldulni szégyellek. Tudom, mit tegegyek, hogy amikor sáfárságomtól megfosztanak, befogadjanak engem a házaikba. És magához hívatta urának minden egyes adósát, és azt mondta az elsőnek: Mennyivel tartozol az uramnak? Az pedig így felelt: Száz korsó olajjal. És azt mondta neki: Vedd az írásodat, ülj le, és írd hamar ötvenet! Azután azt mondta a másiknak: Te mennyivel tartozol? Az pedig így felelt: Száz kórus búzával. És azt mondta annak: Vedd az írásodat, és írd nyolcvanot! És dicsérte az úr a hamis sáfárt, hogy eszesen cselekedett, mert e világ fiai a maguk nemében eszebbek a világosság fiainál. Én is mondom nektek, szereztetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy amikor az elfogy¹, befogadjanak titeket az örök hajlékokba. Aki a kevesen hű, az a sokon is hű, és aki a kevesen hamis, az a sokon is hamis. Ha azért a hamis mammonon nem voltatok hűek, ki bízná rátok az igazit? És ha a másén nem voltatok hűek, ki adja oda nektek, ami a tiétek? Egy szolga sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak. Hallották pedig mindezeket a farizeusok is, akik pénzszeretők voltak, és csúfolódtak. Ő pedig azt mondta nekik: Ti az emberek előtt igaznak tartjátok magatokat, de Isten ismeri a szíveteket, mert ami az emberek között magasztos, az Isten előtt utálatos. A törvény és a próféták Keresztelő Jánosig voltak, attól fogva az Isten országát hirdetik, és mindenki küzdelem árán jut oda. Lukács 16: 1 – 16.

Jézus Lukács evangélista által reánk hagyott Hamis sáfár példázatát a tanítványainak címezte. A példázat a Jeruzsálem felé vezető úton hangzott el, valahol Jerikó felé menet (19, 1). Valószínű, hogy Jézus egy konkrét megtörtént esetet vett alapul, ami nem egyedi, hanem sajátos mivoltában hat. (...) Egy valóságos helyzetről van szó, ami megtörtént, vagy megtörténhetett, s a hallgatók hallhattak vagy tapasztalhattak már ilyent.²

Első hallásra nagyon kísért az a gondolat, hogy e példázat tanúsága az, hogy „ma” ilyen korrupció a világ, némelyek, akik ezt megtehetik, éppen így élnek vissza a hatalmukkal és a pozíciójukkal. Amennyiben mi is erre a következtetésre jutunk, természetesen azt fogjuk várni, hogy Jézus ítélje el ezt a cselekvést, de ő ezzel az elvárásunkkal ellentétben megdicsérte a krízishelyzetét felismerő és a krízisben értelmesen cselekvő sáfárt. Mindez arra ösztökél, hogy Urunk üzenetét ne máshol, hanem ebben az értelmes, a maga javát előre mozdító cselekedetben és a gazda dicséretében keressük. A kérdés tehát, mi is az, amit a sáfár ura megdicsér?

A sáfár³ egy háznak vagy földbirtoknak a gondnoka, adott esetben egy országban az uralkodó helyettese volt. Ilyen volt az ÓSz-ben József: először Potifár házában, majd a fáraó mellett

¹ ἐκλείπω (ekleípó) elfogy, eltűnik, megszűnik (hit [Lk 22:32](#), életidő [Lk 16:9](#), [Zsid 1:12](#), napfény [Lk 23:45](#))

² Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai. Kiadja az Iránytű alapítvány, 2002. oldal 407.

³ ὁ οἰκονόμος, -ου (ho oikonomosz ú) 1) házvezető, intéző, sáfár, menedzser 2) pénztáros, vagyongazdálkodó, gazdasági igazgató

egész Egyiptomban (1Mózes 39, 4 – 5; 41, 40, minkét helyen a על־ביתו = „házam fölött” megnevezéssel illette őt a szentíró). Hasonlóképpen nevezi Mózeszt Szentlélek, amikor így szól:

„Nem így az én szolgálommal, Mózeszel, aki az én egész házamban hű.” 4Móz 12:7.

Pál ezt az ÓSz-i hagyományt erősíti, amikor Krisztus, az evangélium és az anyaszentegyház szolgálatáról a következőket mondja:

„Úgy tekintszen minket az ember, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait. Ami pedig egyébiránt a sáfárokban megkívántatik, az, hogy mindenik hívnek találtassék. 1Kor 4:1-2.

Mert ha az evangéliumot hirdetem, nem dicsekedhetem, mert szükség kényszerít engem. Jaj ugyanis nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem. Mert ha akaratom szerint művelem ezt, jutalmam van; ha pedig akaratom nélkül, sáfársággal bizattam meg.” 1Kor 9:16 – 17.

„Most örülök a ti értetek való szenvedéseimnek, és a magam részéről betöltöm ami híja van a Krisztus szenvedéseinek az én testemben az Ő testéért, ami az egyház; Amelynek lettem én szolgálójává az Isten sáfársága szerint, amelyet nekem adott ti rátok nézve, hogy betöltsen az Isten igéjét, [Tudniillik] ama titkot, mely el vala rejtve ősidők óta és nemzetségek óta, most pedig megjelentetett az Ő szentjeinek, Akikkel az Isten meg akarta ismertetni azt, hogy milyen nagy a pogányok között eme titok dicsőségének gazdagsága, az [tudniillik], hogy a Krisztus ti köztetek van, a dicsőségnek ama reménysége: Akit mi prédikálunk, intvén minden embert, és tanítván minden embert minden bölcsességgel, hogy minden embert tökéletesnek állassunk elő a Krisztus Jézusban.” Kol 1:24 – 28.

„Mert szükséges, hogy a püspök feddhetetlen legyen, mint Isten sáfára; nem akaratos, nem haragos, nem részeges, nem verekedő, nem rút nyereszkedő; Hanem vendégszerető, jónak kedvelője, mértékletes, igaz, tiszta, maga túrtető; Aki a tudomány szerint való igaz beszédhez tartja magát, hogy inthessen az egészséges tudománnyal és meggyőzhesse az ellenkezőket. Mert van sok engedetlen, hiába való beszédű és csaló, kiváltképpen a körülméltelkedésből valók, Akiknek be kell dugni a szájukat; akik egész házakat feldúlnak, tanítván rút nyereség okáért, amiket nem kellene.” Tit 1:7 – 11.

A Zsidókhoz írt levél szerzője pedig Mózeshez hasonlóan az Isten Fia Jézust nevezi ilyen sáfárnak:

„Mózes is hű volt ugyan az ő egész házában, mint szolga, a hirdetendőknek bizonyosságára, Krisztus ellenben mint Fiú a maga háza felett, akinek háza mi vagyunk, ha a bizodalmat és a reménységnek dicsekedését mind végig erősen megtartjuk.” Zsid 3:5 – 6.

Figyelemre méltó Péter apostol sáfársággal kapcsolatos visszaemlékező tanítása, aki úgy beszél erről a szolgálatról a gyülekezetnek, mint aki nemcsak szem és fültanúja volt szeretet mesterének az Úr Jézus által elmondott példázatnak, hanem valóságos megtapasztalása is volt arról, hogy mit jelent (τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας) **igazságvesztett sáfárrá** válni, amikor az őt elhívó urának ezt kellett mondania az őt látó [ἐμβλέπω (emblemó)] tekintetével⁴:

- „Adj számot a te sáfárságodról; mert (így) tovább nem lehetsz az!” Lk 16: 2.

Péter apostol tehát így foglalta össze a gyülekezetnek szóló tanítását a sáfárságról:

„Ki-ki amint kegyelmi ajándékot kapott, [úgy] sáfárkodjatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfarai; Ha valaki szól, mintegy Isten igéit [szólja]: ha valaki szolgál, mintegy azzal az erővel [szolgáljon], amelyet Isten ad: hogy mindenben dicsőíttessék a Jézus Krisztus által, akinek dicsőség és hatalom örökkön-örökké. Amen.

⁴ És hátra fordulván az Úr, tekinte Péterre. És megemlékezék Péter az Úr szaváról, amint neki mondta: Mielőtt a kakas szól, háromszor megtagadsz engem. És kimenvén Péter, keservesen síra. Luk 22:61 – 62.

Szeretteim, ne rémüljete meg attól a tűztől, amely próbáltatás végett támadt köztetek, mintha valami réműletes dolog történnék veletek; Sőt, amennyiben részetek van a Krisztus szenvedéseiben, örüljete, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is vigadozva örvendezhessete. Boldogok [vagytok], ha Krisztus nevéért gyaláznak titeket; mert megnyugszik rajtatok a dicsőségnek és az Istennek Lelke, [amit] amazok káromolnak ugyan, de ti dicsőítete azt. 1Pét 4:10 – 14.

Jézus több példázatának is a történeti kerete az, hogy a ház ura, a gazda hiányzik, [ἀπόδημος ἀφείς](#) azaz *távoli úton*⁵ van (Mk 13: 34), messze idegenben, külföldön tartózkodik, mert úgy mond „elutazott”⁶ (Máté 21:33; Máté 21:33; Luk 20:9); senki nem láthatja az arcát, még az ő sáfárja sem, akiben 100%-ban megbízott, hiszen mindenét ő reá bízta. Urunk tanítása szerint a sáfárra különösen a tulajdonos gazda hiányában hárul nagy felelősség vagy mint estünkben akkor, amikor ura és gazdája ennek a sáfárnak is csak és kizárólag a szent ítéletétől sugárzó hajthatatlan arcát mutatja. Mi tegyen tehát az ember akkor, ha bárhova néz, mindenhol csak és kizárólag minden sáfár egyetlen teljhatalmú urának igaz bírói arca köszön vissza? Bizony létezik az a rosta⁷, aminek körülzártágában a legkülönb keresztyének is ez az egyetlen élet és valóságérzékelése, az egyetlen valósága! Jézusnak magának is át kellett jutnia ezen az állapoton, a teljes elhagyatottsága állapotán. Akkor ott a keresztfán ő maga is Istennek egyedül csak az igaz és szent ítélettől sugárzó arcát látta és érzékelte. Akkor ő így kiáltott:

- *Elói, Elói! Lamma Sabaktáni? ami megmagyarázva annyi, mint: Én Istenem, én Istenem! miért hagyta⁸ el engemet? Márk 15:34.*

Jézus sáfárpéldázataiból azt is megtudjuk, hogy nemcsak a pénzügyeket igazgatta, hanem a szolgálók fölött is rendelkezett (Lk 12: 42 – 46). A gazda és a beosztottak közötti cselekvési hatáskörét a függőség és az önállóság kettősségént írhatjuk le. A sáfári önállóság valójában olyan korlátlan szabadság, aminek csak az Ura iránti szeretete, hűsége, tisztelete, az ő urának ismerete és félelme szab határt!

Jézusnak az egyik gonosszá vált sáfárja a maga „korlátlan szabadságától” eltelve, valamint már a gazda és úr nem létezésével határos „távollét” örületétől megzavarodva azt merte gondolni, hogy „halogatja még az én uram a hazajövetelt” (Máté 24:48; Luk 12: 45), elkezdett tehát ennek az **igazságvesztett** tébolyodott gondolati valóságnak megfelelően cselekedni, vagyis elkezdett enni-inni és részegeskedni majd pedig verni a szolgálókat és szolgálóleányokat (Lk 12: 45; Máté 24:48).

Jézus történetvezetése szerint ezt a „hamisnak”⁹ (Luk 16:8) **igazságvesztettnek** nevezett sáfárt ([τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας](#)) azzal vádolták meg, hogy eltékozolta gazdájának és urának

⁵ ἀπόδημος, ον (apodémosz on) távoli útra készülő, idegenbe utazó

⁶ ἀποδημέω (apodémeó) 1) otthonát elhagyja, elutazik, útra kel 2) távol van hazájától, idegenben van, külföldre megy.

⁷ Simon! Simon! íme a Sátán kikért titeket, hogy [σινιάζω (sziniadzó)] megrostáljon, mint a búzát; De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited: te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed. Luk 22:31-32.

⁸ ἐγκαταλείπω (egkatalaipó) 1) elhagy, hátrahagy, magára hagy, cserben hagy, ott hagy 2) meghagy, hátrahagy

⁹ Mi más lehetne bármely szolgáló a sáfárok Sáfárjával szemben, mint **igazságot-vesztített hamis [ἀδικίας = igazságtalan]**, azaz anti-sáfár? Ez a gondolat csak a görög nyelv szellemiségéből érthető! Mindenekelőtt a tény az, hogy a birtok gazdája és ura a sáfárt maga helyett állítja intézőnek és gondviselőnek, a reá bízott teljes vagyona felett. Görögül ugyanis a „**maga helyett**” így szól: **αντί για τον εαυτό σου** vagy **ανθ (9) αυτόν**, az engem felváltva **helyettem** értelemben pedig görögül így van: **αντί για μένα**, egyszerűbben: **αντ έμην!** Itt van például az ellenszer görög megfelelője az **αντίδοτο** vagy **αντίδοτον**, amelyben az **αντί** a magyar **ellen**-ek felel meg. Amikor tehát Szentlélek (**ἀντίχριστος**) **antikrisztusnak** nevezi azt, aki a sáfárok Sáfárja Krisztus helyett intézkedik az Isten Föld bolygónak nevezett birtokán, akkor ez azt jelenti, hogy ugyan sáfársággal bízott meg, de gonosz sáfárrá lett, aki gazdája és a reabízottak ellen visszaél minden hatalmával!

vagyonát. Bizony, Péter a legbuzgóbb tanítvány is eltékozolta ura és mestere „teljes vagyonát” egyetlen éjszaka alatt, akkor és ott az elhagyatás és (*ἐν τῇ νυκτὶ ἧ παρεδίδετο*) *elárultatás éjszakáján*¹⁰, mielőtt a kakas megszólalt (Máté 26:34; Márk 14:30; Luk 22:34) volna, azzal a három nagy tagadással! A példázatban a vád ugyanolyan tékozlásra utal, mint amilyennel a tékozló fiú tékozlta el a vagyonát.

Ebből a történetből nem tudjuk meg, hogy megalapozott volt, vagy csak irigység szülte koholt vád volt a sáfár elleni panasz. Nem is lényeges, mert napokon belül megjön a gazda és akkor amúgy is véget ér a megbízatása, *vissza kel adnia*¹¹ azt, ugyanakkor a sáfárnak el kell számolnia a gazdája előtt mindennel.

Ez a sáfár tehát magába szállva, a tetteivel és a gondolataival párbeszédet folytatva felismeri és elemzi az immár kézzelfogható krízisállapotát. Teszi mindezt ura és gazdája igaz bírói arcának jelenlétében! A sáfár ebben a krízisben teljesen lesújtva szembesül a hajléktalansággal jellemzett nincstelenségével, a rabszolgasággal és halállal egyenlő kiszolgáltatottságával, vagyis az ő totális kudarcával, a teljes bukás egzisztenciális valóságával.

Tele van ellentmondásokkal Jézusnak ez a sáfárja, hiszen ő ebben a vád alatti szerencsétlenségében teljesen védtelenül nemcsak a legostobább intézőnek tűnik, hanem az is, aki miután magába száll olyan értelmes szolga lesz, akinek tettei a gazdája dicséretét érdemlik ki!

Teljesen egyértelmű lesz, hogy ez a sáfár nem a maga gyarapítása, sem nem önmaga boldogítása céljából „tékozlta” el gazdája vagyonát, ezt támasztja alá a krízisállapota és későbbi cselekvése is. Minden olyan, mintha éppen ebben a krízisben születne meg a teljesen új, az egészen más sáfár, az, akit végül megdicsér a gazdája (Luk 16:8), akinek legvégül ezt fogja mondani az ura:

- *„Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltak hű, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe!”* Máté 25:21 és 23,

Jézus története szerint a sáfárjának már csak azok a szerződések vannak a birtokában, amelyekben a gazdájától hitelezők a tartozásaikat ismerik el saját hiteles kézjegyükkel. Ezekkel az adósságszerződésekkel felkeresi gazdája minden egyes adósát, akik az egyesség alapján a jövedelem meghatározott részével tartoznak az ő közös uruknak. Hatalmas tartozásmennyiségekről van szó minden esetben.

A sáfár nagy felismerése itt nem más, mint az, hogy az adósok ugyanolyan fizetésektelen adósok mint, amilyen ő maga is így hát értelmes számításból könyörületet tanúsít irántuk. Ez a példázat legcsodálatosabb fordulópontja, mert benne jelenik meg tetten érhetően a mennyeknek országa! Ezen a ponton és ebben a mozzanatban érvényesül Jézus *„hasonlatos a mennyeknek országa”* kijelentése. Bizony hasonlatos a mennyeknek királysága az *igazságvesztett sáfárhoz*, aki az Isten akaratából történő krízisben úgy változik át, hogy utolsó tétével ura és gazdája dicsérete lesz a jutalma! Miért is? Azért, mert ő akkor irgalmas, amikor semmi oka nincs, hogy az legyen, sőt minden érve meglenne, hogy valami és valaki más legyen csak nem irgalmas!

Azzal kezdtem, hogy a példázat a Jeruzsálem felé vezető úton hangzott el, most pedig a kereszten szenvedő Isten Fia Jézus arca ragyog fel itt előttünk, akinek a szenvedéseiben minden oka megvolt arra, hogy ne irgalmas és megbocsátó, elengedő legyen, de ő legvégül mégis így kiáltott és könyörgött:

¹⁰ Mert én az Úrtól vettem, amit nektek előtökbe is adtam: hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultatott (...) 1Kor 11:23.

¹¹ *ἀποδίδωμι* (apodidómi) 1) fizet, visszafizet, megfizet, kifizet 2) megad, odaad, átad, kiad, *visszaad* 3) számot ad 4) elad 5) teljesít (fogadalmat) 6) viszonyoz

- „*Atyám! Engedd el nekik¹², azaz bocsásd meg nekik; mert nem tudják mit cselekesznek!*” Luk 23:34.

Az az *igazságvesztett sáfár* egyeseknek az adósságuk 50%, másoknak pedig a 20% -át engedte el egy új, a régi eredetit teljesen helyettesítő szerződéssel. Ha úgy vesszük, akkor ez adóslevél és szerződés-hamisítás, amit az adósokat bevonva közösen követnek el, vagyis követtek el. Pál apostol is beszél erről az adóslevélről és a nemcsak *igazságvesztett*, hanem egyenesen *bűnné¹³* és *átokká¹⁴* lett Isten Sáfárjáról, aki a mi Urunk Jézus Krisztus. Ezt mondja tehát:

Az által, hogy eltörölte a parancsolatokban ellenünk szóló kézírást¹⁵, amely ellenünkre volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegezvén azt a keresztfára. Kol 2:14.

Időzzünk el egy kicsit ennél a mozzanathoz, hogy az igazságvesztett sáfár az adósokat bevonva veszi le vállukról az adósság terhüket. Gondoljunk most magunkra, ki-ki saját adósságterhére és nagy Sáfárunkra Jézus Krisztusra, aki abba von be bennünket, hogy teljesen levegye rólunk a bennünket kárhozható adósság terhét. Vigyük haza üzenetként ezt!

Amit akkor és ott az a sáfár tett, ma sikkasztásnak és okirat-hamisításnak nevezünk, amit a törvény nemcsak most, hanem akkor is elítélt, és annak dacára, hogy az „élni és élni hagyni” indulata és törekvése vezérelte, a közgondolkodásban is elítélt cselekedet volt.

Hogyan viszonyulunk mi mindezekhez? Mi tehát az igazság? Mit tegyünk akkor, ha bármit tennénk is akkor is igazságvesztettek maradunk? Csak Jézussal történhetett ez meg, hogy gonosztevéként kellett szenvednie és igazságvesztett istenkáromlóként meghalnia? Mi különbek vagyunk? Egyáltalán nem!¹⁶ egyfelől meg van írva:

„Nincsen igaz ember egy sem, nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent. Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak és nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem.”¹⁷ Mert Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön.”¹⁸

Másfelől Péter apostol pedig, amikor a sáfárságról tanította a gyülekezetet ezt is mondta:

„Mert senki se szenvedjen közületek mint gyilkos, vagy tolvaj, vagy gonosztevő, vagy mint más dolgába avatkozó: Ha pedig mint keresztyén [szenved], ne szégyellje, sőt dicsőítse azért az Istent. Mert [itt] az ideje, hogy elkezdődjék az ítélet az Istennek házában: ha pedig először mi rajtunk [kezdődik], mi lesz azoknak a végük, akik nem engedelmessékednek az Isten evangéliumának? És ha az igaz [is] alig tartatik meg, hová lesz az istentelen és bűnös? Annak okáért akik az Isten akaratából szenvednek is, ajánlják [neki] lelküket mint hű teremőnek, jót cselekedvén! 1Pét 4:15 – 19.

Indulataink lecsendesítése után tehát nézzük meg azt, hogy milyen *jó cselekedetben* lehet mégis követendő példa számunkra az Úr által megdicséret *igazságvesztett sáfár*?

A vázolt alaphelyzet az, hogy ez a bevádolt sáfár felmérte azt, hogy egy olyan ítéletre hívták, ahol nem tudja tisztázni sem a becsületét sem jó hírnevét, vagyis bármit tesz igazságvesztett marad. Létezik e világon az ártatlanul szenvedésnek ez a valósága, amelyben az Isten lelke

¹² ἀφίημι (aphiémi) 1) (bűnt) elenged, megbocsát 2) elhagy, otthagyt, hátrahagy 3) hagy, enged 4) elküld, elbocsát, útjára bocsát (tömeget, feleséget) 5) el- abbahagy, nem csinál vmit, figyelmen kívül hagy, elhanyagol, elmulaszt 6) kimegy, elhagy (betegség, démon) 7) *elenged (tartozást, adósságot)* 8) (szellemét) kibocsátja, meghal 9) magára hagy, békén hagy.

¹³ Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne. 2Kor 5:21.

¹⁴ Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, *átokká levén* értünk; mert meg van írva: Átkozott minden, aki fán függ. Gal 3:13.

¹⁵ τὸ χειρόγραφον, -ου (to kheirographon ú) 1) kézirat 2) adóslevél 3) okirat

¹⁶ Róma 3, 9a

¹⁷ Róma 3, 10-12

¹⁸ Róma 11, 32; Gal 3, 22

nélkül lehetetlen megállni, hasonlóképpen lehetetlen valóban az Istennek tetsző jót megtenni. A hívőnek viszont még ez is lehetséges!

Napjainkban az eget rengető igazságosság szent nevében nem egy országot, hanem egy olyan birodalmat lehet megbuktatni, megsemmisíteni, mint a milyen a keresztyénségben egységes orosz birodalom. Az úgy nevezett „korrupcióellenesség” kampányaival kormányokat lehet megbuktatni, igazságot követelve embereket lehet akár az öngyilkosságba is kergetni, de jól tudjuk, hogy miért, hogy az ismert kevésbé rosszat a valódi gonosz birodalom váltsa le. Azért, hogy korrupcióval megvádolt legitim hatalmat a még korruptabb és illegitim hatalom, a korrupcióval megvádolt kormány helyére az ízig vérig korrump kerüljön, a megvádolt minden igazságától megfosztott ember helyébe pedig az igazán korrump személy kerüljön! Az Úr viszont kezdettől fogva ezt mondja az ő népének:

- „*כי תִּסְדֹּק הַפְּצָתִי וְלֹא־נִבַּח וְדַעַת אֱלֹהִים מְעֻלֹת,*” *Mert szeretetet kívánok, nem pedig áldozatot, Isten ismeretét¹⁹ inkább, mint égőáldozatokat!*” Hóseás 6: 6. *Elmenvén pedig tanuljátok meg, mi az: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot! „Mert nem az igazakat hívogatni jöttem, hanem a bűnösöket a megtérésre!”* Máté 9:13.

„Ha pedig tudjátok, mi ez: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot, nem kárhoztattátok volna az ártatlanokat.” Máté 12:7.

Jézus minden bizonnyal nem a hamisságot dicséri, hanem az okos módot (okosan, határozószó), ahogyan eljár. Nem bölcsességről²⁰ van itt szó, ami a σοφία (szofia, lásd a héber הַכְּמָה (həkmáh) – t) fejez ki, hanem inkább a תוֹבְנָה תְּבוּנָה (tôbunáh təbúnáh)-ról, ami a belátást²¹, megértést, egy adott helyzet, dolog felismerését jelenti.²² Jézus nem tulajdonít jelentőséget sem a gazdagság ördögi hatalmának, sem a vagyon hűséges kezelésének, hanem egyedül erre az „okos” cselekvésre irányítja a figyelmünket, így az üzenet a krízisben megmutakozó jövő által meghatározott egyetlen cselekvés!

Ne tévesszen meg itt *a világ fiai és a világosság fiai* egymással szembeállított összehasonlítása! Igaz, Jézus a világ fiait a maguk nemében példaként állítja a világosság fia elé. De mivel ez így megbotránkoztató, hozzáteszi, hogy a „maguk nemében”! De miben is példák ők? Nem abban példák, ahogyan Isten előtt kell megállniuk, hanem azon dicsért okosságukban példák, ahogy egymáshoz és önmagukhoz viszonyulnak. A világ fiai létüknek megfelelően, magukat meg nem tagadva, saját normáik szerint, mindig saját érdekükben cselekesznek, tudják, hogy mit akarnak és mit mikor kell megtenniük érte. Kálvin írja, hogy a világosság fiai a jövőre nézve még annyira sem körülteintők, mint a világ fiai, akik a maguk előrehaladását, érvényesülését eszesen munkálják.²³

Míg a világ fiai a földi érdekeikért tudnak irgalmasságot, jóindulatot, megértést, jó szándékot színlelni és tenni is, hogy a társadalmi rend törvényei el ne ítélhessék őket addig velük szemben az „ígéret őrei”, az Isten legrettenetesebb ítéletétől sem riadnak vissza, és még az örökkévaló

¹⁹ דַּעַת (da‘at) 1) ismeret, tudás, megismerés 2) ügyesség, készség 3) erkölcsi értelemben: értelem, felfogás, belátás, bölcsesség

²⁰ הַכְּמָה (həkmáh) 1) bölcsesség, értelem 2) szakértelem, ügyesség, jártasság, találékonyság

²¹ בִּין (bín) Kal 1) érzékel (ti. alapvető érzékszerveivel: lát, hall, tapint) 2) felfog, megért, tud 3) figyel, odafigyel, megfigyel 4) belát (intellektuálisan), meglát, átlát Nifal 1) értelmes, vmihez értő Polél 1) figyel vmire, gondja van rá, figyelemmel kísér Hifil 1) ért, megért, érzékel, felfog 2) figyel 3) megértet, megértésre vezet, tanít, elmagyaráz, kifejt 4) értelmes Hitpaél 1) figyelmesnek mutatkozik, megfontol, körültekintően jár el 2) megért, felfog 3) mutatja, hogy megértett vmit Etimológia: ige (verbum). A gyök alapjelentése 'megkülönböztet', 'különbséget tesz', 'elválaszt egymástól'. Ejtsd: bín.

²² 1) megértés, felfogás (ti. a folyamat) 2) értelmi képesség, értelem, felfogóképesség (ti. a készség) 3) ismeret, tudás, tudomás, érv, ok, indíték, indok (ti. a tárgy, amire irányul) 4) tanító, oktató, pedagógus, előadó, tudást átadó személy (Péld 8:1)

²³ E. Harm. II. 186.

jutalom ígéretéért sem képesek feladni önmaguk úgynevezett igazságát, hanem irgalmatlanul lecsapnak a gyarlóságból vétkezőre, és arra is, aki nem csak kétségbe vonja, hanem le is leplezi az érdemeikből kovácsolt álnok igazságukat, amely nem megelevenít és szabaddá tesz, hanem megöl.

Tegyük fel a kérdést, hogy mi volt Jézus akkori hallgatóinak az a sürgős és semmilyen időpazarlást nem tűrő *okos cselekedete*, az *egyetlen jócselekedet*, amire Jézus rá akarta bírni őket? Hasonlóképpen, mi Krisztus mai hallgatóinak az a sürgető és semmilyen időpazarlást nem tűrő okos és egyben jócselekedete, amit Urunk most vár el tőlünk?

Jézus nemzedéke nem ismerte fel a betelt időt, nem értette meg az „idők szavát” így nem is tudta a tetteit hozzá igazítani, képtelen volt Istennel együtt-cselekedni, mint a názáreti szűz, akiben a hit által megfogat az új mennyei ember, aki életet adott az Isten Fia Messiás Jézusnak. Az a nemzedék bolondabbnak bizonyult, mint a balga, aki házát a homokra építi (Mt 7: 24-27), mint az okatlan gazda, aki raktárépítésekbe kezd, miközben az első éjjelen elkéri tőle a lelkét (Lk 12: 16-21), mint a gonosszá lett sáfár, aki elszámítja a gazdája visszajövetelét (Lk 12: 45), vagy mint a balga szüzek (Mt 25: 1-13), akik éjfélnek idején olajért kuncsorogva kereskedőknél kilincselnek, holott a nagy kiáltásnak és hívásnak engedelmessé a vőlegény előtt kellene állniuk.

Vajon mi felismerjük a betelt idő bennünket megszólító szavát? Miképpen kell nekünk teljesítenünk Urunknak parancsát, amiben ezt mondja:

- *Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy amikor az elfogy, befogadjanak titeket az örök hajlékokba!*
- *Legyetek hűek a hamison és a kevesen, ami nem a tiétek és nem is birtokolhatjátok, hogy alkalmasnak bizonyuljatok a sokra és az igazira, ami az örökségetek és amit birtokolhattok!*

Mi az a „hamis mammon”, aminek segítségével barátokat, sőt egzisztenciát és jövőt szerezhetünk? A mammon itt egyszerűen a vagyont jelenti, a „hamis” jelző viszont valószínűleg arra utal, hogy az ítéletkor nem használ semmit, mint ahogy írva van:

„Sem ezüstjük, sem aranyuk nem szabadíthatja meg őket az Úr haragjának napján, és az ő féltő szeretetének tüze megemészti az egész földet; mert véget vet, bizony hirtelen vet véget e föld minden lakosának!” Sof 1:18.

Mindezt összegezve egyetlen következtetésre jutunk: Ahogyan a példának adott sáfár elengedte az adósok tartozását, hogy magának jövőt biztosítson, úgy kell a tanítványoknak is jól cselekedve (1Pét 4:19) a hamis mammont felhasználniuk, hogy (Isten által) az örök hajlékba befogadtassanak,²⁴ illetve azért, hogy számukra a mennyek országa kapuja egyáltalán nyitva maradjon.

A visszaszámlálás elkezdődött, az idő lejárt, egyes emberként, személyként, közösségként, országgként és nemzetként vagy akár birodalomként is vissza kell adnunk a sáfársági megbízatásunkat és még számot is kell adnunk sáfárságunkról, s mindezt úgy, hogy Isten eltakarta előlünk jóságos arcát és csak az ítéletében hajthatatlan kemény arcát mutatja! Nincs tehát okosabb és bölcsőbb tett annál, mint az Isten akarata és tetszése szerint felhasználni ezt az ítélet előtti rövid vég-időt méghozzá úgy, ahogy Péter apostol mondja:

Annak okáért, akik az Isten akaratából szenvednek is, ajánlják [neki] lelküket mint hű teremőnek, jól cselekedvén! 1Pét 4:19.

²⁴ Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai. Kiadja az Iránytű alapítvány, 2002. oldal 411.

Tény, hogy az idők egymásba torlódtak, kevésre és igen-igen rövidre sűrűsödtek, ismét nagyon nagy krízisbe koncentráltak, ami részünkről is koncentrált halaszthatatlan cselekvést követel. A válság (κρίσις) és szükség (χρεία), a krízis és a [δεῖ (dei)] „kel” (Jn 3: 7 és 3) kényszere összetartoznak! A krízisben nem lehet tovább tétovázni, meg kell tennünk az egyetlen [ἡ χρεία, -ας (hé khreia asz) 1) szükség, hiány 2) χρείαν ἔχει szüksége van (vmire, vkire) 3) szolgálat, feladat] szükségest²⁵, sőt mindent mögéje helyezve, annak vonzásában kell léteznünk!

Jézus üzenete e különös sáfár által fájoan kemény, felébreszt minden eltunyultságunkból. Elmarasztaljuk azért, mert eltékozolta gazdája vagyonát. Elítélhetjük azért, hogy saját jól megfontolt érdekében, kegyesen és irgalmas ugyan, de csalt, ismételten az ura rovására. Tudomásul veszi, hogy vissza kell adnia sáfárságát, sáfár volta véglegesen megszűnik, már semmit nem tehet sáfári becsülete tisztázásáért, a tisztsége meghosszabbításáért, ennek érdekében nem számíthat kegyelemre. Jövője mindezek tükrében egyenesen katasztrofális és mindezek dacára, egy ilyen kemény, hajthatatlan és a döntését tekintve irgalmatlan úr ismeretében, mégis úgy dönt, hogy a maga érdekében kegyelmes lesz urának ő hozzá hasonló adósaihoz.

Dönthetett volna másképpen is, mint Jézus példázatának egy másik gonosszá lett sáfárja, aki hasonlóképpen felkereste gazdája adósait, de nem azért, hogy irgalmas legyen hozzájuk, hanem azért, hogy azt a tartozást, amivel a gazdájának tartoztak, fenyegetéssel és börtönnel kizsarolja belőlük saját magának. Az ő esetében gazdája gonosz szándékú megkárosítása saját sáfári túlélését jelentette, mely tettet legvégül Jézus maga is kárhoztatott. És noha Jézusnak ez a hamis sáfárja is *számító, ráspekuláló* céllal volt nagylelkű a gazdája számlájára, legvégül Jézust őt mégis megdicsérte. (Zsolt, Kozma 2002, 415) Ki érti ezt? Vajon, képesek vagyunk követni Jézust ezen az úton?

Számunkra bizony jól ismert út ez, mert a huszadik század jobb és bal oldali diktatúráinak útja, amit a bölcs egyszerű tömörséggel így adott át nekünk:

- „Szabadítsd meg azokat, akik a halálra vitetnek, és tartsd vissza azokat, akik megöletésre a vesztőhelyre tántorognak!” Péld 24:11.

Akkor tehát amikor az éppen divatos propaganda szellemében százezreket, sőt milliókat lehetett az emberségüktől is megfosztva a halálba küldeni a vesztőhelyre, fel kellett volna ismerni az egyetlen üdvös cselekedetet. Aki akkor a szeretet és irgalmasság nevében menteni akarta e halálra szántakat ugyanúgy a halállistára került. Aki viszont a hangoztatott törvény betűinek kiszolgáltatta az igazságszolgáltatásnak a bűnösnek deklarált védtelent, nem megmentette a lelkét, ellenkezőleg, a Krisztust követő keresztyén voltát tagadta meg!

Hova rejtőzött hát el akkor az igazság, ki az, aki nemcsak felismerte, de az élete árán is azonosult vele, hogy az életet oltalmazó igaz szeretet diadalmaskodjon? Mindennek akkor kellett megvalósulnia, amikor mindenek Ura és Gazdája mindenkire vonatkozóan visszavonta sáfársági megbízását, vagyis a világ cselekvések özönével elöntött színpadján csak kegyetlen és hajthatatlan arcát mutatta!

²⁵ De egy a (χρεία) szükséges dolog: és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle. Luk 10:42. Vö.: Ne csodáld, hogy azt mondtam neked: (δεῖ) Szükség nektek újonnan születnetek! Ján 3:7. Bizony, bizony mondom neked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát. Ján 3:3. Az újjászületés misztériuma, mint nagy átváltozás a Krisztus Jézus Szava, Igéje hallása közben történik. Ő mondja: „Bizony, bizony mondom nektek, hogy aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általmat a halálból az életre. Bizony, bizony mondom nektek, hogy eljő az idő, és az most vagyon, mikor a halottak hallják az Isten Fiának szavát, és akik hallják, élnek! Ján 5:24 – 25.

A szívünkben jól tudjuk, hogy a példázat gazdája a szent és igazságos Úristen, a sáfár pedig ki nagyobb ki kisebb felelőséggel, de mi magunk vagyunk, akik Urunk Jézus Krisztussal együtt imádkozzuk az Úri imát. Alkalomról alkalomra mondjuk és valljuk:

„*És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek; És ne vigyél minket kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosztól!*” Máté 6:12 – 13.

Az elevenünkbe vágó kérdés itt és mos az, hogy amikor elengedek, azaz megbocsátok, akkor a sajátomból engedek el, bocsátok meg, vagy az én Uraméból? Van-e bármim, amit nem az én Uramtól kaptam?²⁶ E sáfári minőségünkben a „saját és az Uramtól kapott „vagyon” özszemosódik, megkülönböztethetjük ugyan a kettőt, de elválasztani már nem tudjuk. Ez az egybeszerkesztett elfogyva²⁷ elmúló vagyon csak arra való, hogy irgalmat, kegyelmet, elengedést cselekedjünk vele! Bizony! Minden, amit az ember másokért tehet, végül is „Isten számlájára”, az ő kegyelmének és adományainak a „tőkéjéből” történik. A világosság fiai számára a „vagyon”, a szellemi, lelki, anyagi kincs, a képességek, talentumok, a hatalom, mindez együtt, legyen a szeretet, irgalmasság, az életmentő kegyelem és jóság eszköze, az egyetlen lehetőség, ami az örök élet kapuját nyitva tartja a keresztyén ember számára,²⁸ de a világ számára is!

Értsük meg tehát az idők szavát, lássuk, sőt érezzük az ujjunkra égett gyertya forróságát, és lelkünket Urunknak ajánlva kérjük Őt, hogy vigye végbe bennünk is az újjászületést, hogy krisztusi emberré válva tegyünk annyi jót, amennyit csak tudunk, különösen a Krisztus hit cselédeivel!²⁹ Ne sajnáljuk a megbocsátást azoktól, akik éppen erre várnak! Ne féljünk irgalmasoknak lenni azokkal, akiknek éppen irgalomra van szükségük! Ne sajnáljuk a megértést, az odafigyelést azoktól, akiket senki se vesz számba, hanem hallgassuk meg őket! Ha már mindenképpen csak hibákkal teli tettekkel és döntésekkel tudjuk kezelni a *hamis mammont*, e világ dolgait, lássuk meg, hogy testvérünk és embertársunk is hasonló állapotban van! Őt is bűnei és vétkei adósságai terhelik, ezért legyünk velük szemben megértőek, türelmesek, jó szándékúak, megengedők és elengedők, irgalmasok és mindig készek a megbocsátásra, mert Isten nagy Sáfárja, Jézus Krisztus is így cselekszik velünk! Tusakodjunk és küzdjünk meg tehát ezért a tisztán és világosan látó győzedelmes hitért³⁰, és harcoljunk végig a hit nemes harcát (2Tim 4: 7 – 8), hogy igaz legyen Urunk Jézus beszéde, hogy *mindenki küzdelem árán jut oda!* Lukács 16: 16. Ámen.

Áldás: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: Végezetre eltétetett nekem az igazság koronája, melyet megád nekem az Úr ama napon, az igaz Bíró; nemcsak nekem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését.” 2Tim 4:7 – 8.

²⁶ Mid van ugyanis, amit nem kaptál volna? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekedel, mintha nem kaptad volna? 1Kor 4:7.

²⁷ *ἐκλείπω* (ekleipó) elfogy, eltűnik, megszűnik (hit [Lk 22:32](#), életidő [Lk 16:9](#), [Zsid 1:12](#), napfény [Lk 23:45](#)). A Nap, és Holdfogyatkozás csillagászati szakkifejezése románul: *eclipsá!*

²⁸ Vö.: Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai. Kiadja az Iránytű alapítvány, 2002. oldal 415.

²⁹ Annak okáért míg időnk van, cselekedjünk jót mindenkivel, kiváltképpen pedig a mi hitünknek cselédeivel! Gal 6:10.

³⁰ Szeretteim, mivelhogy minden igyekezettel azon vagyok, hogy írjak nektek a közös üdvösség felől, kénytelen voltam, hogy intőleg írjak nektek, hogy *tusakodjatok a hitért, amely egyszer a szenteknek adatott*. Júd 1:3. Mert mindaz, ami az Istentől született, legyőzi a világot; és *az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk*. Ki az, aki legyőzi a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?! 1Ján 5:4 – 5.